

ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Αρχαιολογική Συνάντηση, Αθήνα 15-16 Απριλίου 2016. Βρετανική Σχολή Αθηνών, Upper House

Χαιρετισμός Δημάρχου Κυθήρων – Αντικυθήρων κ. Ευστρατίου Χαρχαλάκη

Όταν το έτος 2000 ζητήσαμε τη διενέργεια διερευνητικών και σωστικών ανασκαφών στο Κάστρο των Αντικυθήρων, χαρακτηριστήκαμε μάλλον γραφικοί. Εξάλλου η τελευταία φορά που το νησί φιλοξένησε μια υποτυπώδη αρχαιολογική έρευνα ήταν το 1986 όταν επισκέφθηκε τα Αντικύθηρα ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Πετρόχειλος. Ποιος άλλωστε θα ασχολούνταν με το μικρό νησί, τη στιγμή που το ενδιαφέρον των αρχαιολόγων επικεντρωνόταν σε μείζονες αρχαιολογικούς χώρους;

Η έναρξη και η αδιάκοπη συνέχεια της αρχαιολογικής ανασκαφής στα Αντικύθηρα, που φέτος το καλοκαίρι συμπληρώνει αισίως 16 συναπτά έτη, οφείλεται κυρίως – και σχεδόν αποκλειστικά – στο επιστημονικό πάθος του Άρη Τσαραβόπουλου, που υπερέβη γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και υπηρεσιακές ασυνέπειες και ασυνέχειες, με αποτέλεσμα την υλοποίηση μιας πρότυπης ανασκαφικής δραστηριότητας, που όχι μόνο ανακαλύπτει πρωτογενώς το παρελθόν του τόπου μας, αλλά μέσα από μια βαθειά ιστορική τεκμηρίωση συνθέτει αργά αλλά σταθερά την άγνωστη εν πολλοίς ιστορική διαδρομή του μικρού νησιού από την κλασική αρχαιότητα μέχρι και σήμερα προσπαθώντας να υπερκεράσει την άποψη του ιστορικού του Μεσαίωνα ότι «Τα Αίγυλα ουξ ηξίωται λόγου τοις παλαιοίς». Και ακόμα πιο πέρα, εφαρμόζει με τρόπο πρωτότυπο την ουσία της έννοιας του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς, καθώς για μια περίοδο ενός και πλέον μηνός κάθε καλοκαίρι υπερδιπλασιάζει το μόνιμο πληθυσμό του νησιού και εντάσσει την πολυπληθή ανασκαφική ομάδα στο τοπικό κοινωνικό γίνεσθαι, όχι με όρους αντίθεσης, σύγκρουσης ή αδιαφορίας όπως συνήθως συμβαίνει, αλλά με σχέσεις ειλικρίνειας και συνεργασίας.

Η πάγια πρόταση του κ. Τσαραβόπουλου για τη λειτουργία ενός πρότυπου ζωντανού αρχαιολογικού πάρκου στα Αντικύθηρα έχει μέχρι σήμερα προσκρούσει στην γραφειοκρατική και διοικητική ατολμία ενός βραδέως πορευόμενου Κράτους που από την ίδρυσή του μέχρι τώρα συστηματικά αντιστέκεται σε κάθε προσπάθεια τομής και αλλαγής. Αυτό, όμως, δεν μπορούμε να επιτρέψουμε να συνεχισθεί. Όταν παρουσιάζονται τέτοιες προτάσεις, επιστημονικά τεκμηριωμένες, οικονομικά βιώσιμες και κοινωνικά αποδεκτές, το

Κράτος έχει την υποχρέωση να συμπράττει και να στηρίζει και να μην επαναπαύεται στη γραφειοκρατική του νιρβάνα, χάριν της οποίας η εξέλιξη και η αλλαγή είναι λέξεις άγνωστες για την ελληνική κρατική μηχανή παρά τις φιλότιμες προσπάθειες πολλών αξίων λειτουργών της. Ένας τέτοιος άξιος κρατικός λειτουργός είναι και ο απόψε παριστάμενος Γεώργιος Σταϊνχάουερ που ήταν ο πρώτος – και για πολλά χρόνια ο μόνος – υποστηρικτής της ανασκαφής και μάλιστα ως Προϊστάμενος της Β΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, στην οποία το 2000 ανήκαν τα Αντικύθηρα.

Η ανασκαφή των Αντικυθήρων έχει ονοματεπώνυμο: Άρης Τσαραβόπουλος. Και ειλικρινά το μικρό αυτό νησί οφείλει τόσα πολλά στον άνθρωπο αυτό που έχει καταστήσει τον εαυτό του προέκταση των Αντικυθήρων και τα Αντικύθηρα το alter ego της προσωπικότητάς του. Δεν μπορώ να φανταστώ τα Αντικύθηρα χωρίς τον Άρη, ούτε τα γεμάτα ιστορία τείχη της ακροπόλεώς τους χωρίς την ανάσα των παθιασμένων ξεναγήσεών του.

Η πρωτοβουλία για τη διοργάνωση αυτής της συνάντησης είναι αν μη τι άλλο αξιέπαινη. Το αρχαιολογικό έργο των τελευταίων ετών στα Αντικύθηρα αποτελεί παράδειγμα κοινωνικής προσφοράς της αρχαιολογίας σε μικρούς τόπους, που υποφέρουν από μείωση πληθυσμού και ελάχιστες κοινωνικές προσλαμβάνουσες. Το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έχει απλώς την ευχέρεια, αλλά την υποχρέωση να στηρίζει έμπρακτα τη συγκεκριμένη έρευνα και τους ανθρώπους της, αποδεικνύοντας ότι την ελληνική ιστορία δεν συνθέτουν μόνο οι μεγάλες αρχαιολογικές ανακαλύψεις και έρευνες αλλά και οι μικρότερες ή ελάχιστες, καθώς ο τόπος μας μπορεί να είναι μικρός, αλλά είναι ταυτόχρονα και μέγας!

Σας ευχαριστώ!

Στράτος Χαρχαλάκης

Δήμαρχος Κυθήρων και Αντικυθήρων